

Vogelkoppenknipsels

Nummer 77

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden maart tot en met augustus 2013 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huisbladen. Deze keer betreft de rubriek een periode van zes maanden in verband met het dubbelnummer van *het Vogeljaar* 61 (4 & 5) waarin geen Vogelkoppenknipsels zijn opgenomen.

Eemnes legt Grutto in de watten

De Gooi- en Eemlander, 8 maart 2013

De gemeente Eemnes gaat subsidie verlenen voor het project 'Plas Dras'. Daardoor krijgt de Grutto meer broedkansen in de polder. Het waterpeil wordt verhoogd waardoor het

aan weerszijden van de sloot drassiger wordt. Agrariërs worden gecompenseerd omdat zij een stuk bij een sloot vrijlaten en later dan gebruikelijk maaien. Daardoor is er meer voedsel voor de Grutto (Dit project is een initiatief van de vereniging 'Ark & Eemland-schap' – de agrarische natuurvereniging die actief is in dit gebied – en het wordt ook nog door enkele andere gemeenten in de regio ondersteund, red.).

De Patrijs houdt zich wel héél stil

NRC Handelsblad, 12 maart 2013

Het jaar 2013 is uitgeroepen tot het jaar van de Patrijs. Deze vogel, ooit zo karakteristiek voor het Nederlandse landschap, verdwijnt. Sinds de jaren zeventig is de populatie met vijftiennegentig procent afgenomen. Dat is in de rest van Europa ook het geval. De oorzaken van de afname liggen voor de hand: door het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de

Eemnes legt Grutto in de watten.
Foto: Wim Smeets.

landbouw is er onvoldoende voedsel voor de Patrijzen in de vorm van insecten en kruiden. Door de toenemende schaalvergroting in de landbouw zijn er steeds minder heggen en perceelranden waar de Patrijzen graag op de grond nestelen en zich doorgaans heel stil schuil houden.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 23 mei en de Leeuwarder Courant van 25 mei 2013.

Over hetzelfde onderwerp ook nog een artikel in De Gooi- en Eemlander van 23 maart 2013 onder de titel 'Landbouwgif en afname Patrijzen'.

Oervogels begonnen met vier poten

NRC Handelsblad, 15 maart 2013

De eerste oervogels hadden niet alleen veren op hun voorpoten, maar ook op hun achterpoten. Van de oervogels *Sapeornis* vonden Chinese wetenschappers twee fossielen die er sterk op wijzen dat deze hebben gevlogen. Zij vlogen wellicht niet met twee, maar met vier vleugels. De fossielen stammen uit het tijdvak van tussen 146 en 100 miljoen jaar geleden. De *Sapeornis* heeft veren van wel vijf centimeter lengte over de gehele lengte van zijn tibiotarsus (een versmelting tussen het scheenbeen en de voetwortel). Op zijn poot zitten ook veren. Die zijn drie centimeter lang, bijna net zo lang als de poot zelf.

Klifzwaluw wendbaar door kortere vleugels

NRC Handelsblad, 19 maart 2013

Amerikaanse Klifzwaluwen *Hirundo pyrrhonota* werden in de Verenigde Staten in de jaren tachtig van de vorige eeuw vaak aangereden. Nu lijken zij zich te hebben aangepast: kortere vleugels, minder doden. Dit is het resultaat van dertig jaar lang onderzoek aan doodgereden Amerikaanse Klifzwaluwen door Amerikaanse wetenschappers.

Andere vogels die zich hebben aangepast zijn onder andere stadse Merels, zij hebben kortere snavels dan hun soortgenoten op het platteland. Stadse Koolmezen zingen een toontje hoger dan hun soortgenoten op het platteland.

Op het matje om eten zangvogeltje

Noordhollands Dagblad/Schager Krant, 21 maart 2013

Hij wordt in één klap verorberd, met bot en al. Voor die hap zijn Fransen bereid om €300,- te betalen. Liefhebbers moeten echter

De Slechtvalk.

Foto: Wim Smeets.

vrezen dat de Ortolaan onverkrijgbaar wordt. Frankrijk moet zich in Brussel verantwoorden voor de illegale jacht op deze beschermde vogelsoort. De soort is beschermd door een EU-wet, maar Frankrijk sluit de ogen. In 1999 werd hiervoor al een boete opgelegd van €140.000,-. Nu zou de te betalen boete wel eens hoger kunnen zijn.

Mens verantwoordelijk voor uitsterven 1300 vogelsoorten

Trouw, 26 maart 2013

Na de komst van de mens op de eilanden in de Grote Oceaan zijn in totaal ongeveer dertienhonderd vogelsoorten uitgestorven in de afgelopen paar duizend jaar. Door te veel jagen en bomen te kappen verdwenen steeds meer vogels. Wetenschappers van de Zoological Society of London concluderen dit aan de hand van de fossielen die de uitgestorven dieren achterlieten.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in NRC Handelsblad van 26/27 maart 2013.

Kleumende Grutto's kruipen bijeen in groepen

Trouw, 3 april 2013

Door de aanhoudende droogte en koude hebben Grutto's veel moeite om genoeg eten te vinden en warm te blijven. De Grutto's zoeken hun voedsel nu meer in de luwte aan dijken en komen dicht bij menselijke bebouwing dan normaal. Daarnaast gedragen zij

zich 's nachts als kuddedieren door tegen elkaar aan kruipen om elkaar warm te houden.

De Slechtvalk

De Gooi- en Eemlander, 3 april 2013

Vanaf november 2012 wordt er op de Onze Lieve Vrouwentoren in Amersfoort een Slechtvalk gezien. Op 23 januari 2013 werden de eerste prooi-resten gevonden bovenop de toren. Sinds 28 februari werd de eerste melding van twee Slechtvalken gedaan. Het nummer op de ring om de poot van het vrouwtje gaf aan dat ze vorig jaar geboren is in een nest op de Koninklijke Crypte van Laeken, een deelgemeente van Brussel.

Tien Korhanen uitgezet op Sallandse Heuvelrug

Dagblad Tubantia, 11 april 2013

Op de Sallandse Heuvelrug zijn in de afgelopen dagen in totaal tien Zweedse Korhanen uitgezet. Afgelopen weekeinde is vastgesteld dat al drie hanen baltsten om de gunst van naar schatting acht tot tien hennen. Tot de baltzende hanen behoren de laatste Nederlandse vogel, een Zweedse haan die in 2012 al werd uitgezet en een haan die vorige week in Zweden is gevangen. In de afgelopen vier jaar stierven alle op de Sallandse Heuvelrug geboren kuikens. Er wordt intensief onderzoek gedaan naar de oorzaak van deze sterfte.

Beroerde muizenwinter kost Buizerds de kop

Leeuwarder Courant, 11 april 2013

Buizerds maken een hongerwinter door. Grote aantallen van deze roofvogel overleven het

tekort aan muizen niet. In de noordelijke provincies vinden vogelbeschermers tientallen kadavers van Buizerds. In werkelijkheid zijn het dan honderden die zijn gesneuveld. Het benodigde voedsel is er niet. Muizen hebben een slecht jaar na een herfst met weinig eikels en beukenootjes.

Zeearenden in De Biesbosch

Noordhollands Dagblad, 23 april 2013

Vogelaars hebben zondag 21 april twee pasgeboren Zeearenden waargenomen. Een natuurfotograaf legde één van de witte donsjongen van een grote afstand vast. In het gebied zitten nu minstens vijf Zeearenden. Over de Zeearend in Flevoland een artikel in Trouw van 24 april 2013.

Vogels bedreigen bouw

Noordhollands Dagblad/Schager Krant, 24 april 2013

Terwijl de wegenbouwers weekend vierden is een kolonie Oeverzwaluwen neergestreken in de zandhopen aan het einde van de Westtangent in Heerhugowaard. Een gelukkige bijkomstigheid: de zandhopen moeten nog inklinken, dus wordt er tot het einde van het broedseizoen niet gegraven in de zandhopen. De werkzaamheden gaan gewoon door al levert het voorbijrijden van vrachtauto's de nodige onrust op bij de Oeverzwaluwen.

Voorloper van zwaluw en kolibrie ontdekt

NRC Handelsblad, 3 mei 2013

In de staat Wyoming (VS) hebben paleontologen het fossiel ontdekt van een voorloper van zwaluwen en kolibries. Het vogeltje – *Eocyp-*

Beroerde winter voor muizen kost Buizerds de kop.
Foto: Wim Smeets.

Ooievaar laat jong sterven.
Foto: Wim Smeets.

selus – vult het gat tussen de verschillen in de vleugelanatomie van kolibries en zwaluwen. De vleugels van kolibries zijn kort en gemaakt om op en neer te klappen. Zwaluwe-vleugels hebben een groot oppervlak en zijn juist gebouwd om te zweven. De vleugels van de *Eocypselus* zitten daar tussenin.

Ooievaar laat jong sterven

De Gooi- en Eemlander, 3 mei 2013

De lange winter gevolgd door een periode van droogte is funest voor jongen Ooievaars. De oudervogels kunnen nauwelijks aan voedsel komen met als gevolg dat veel pasgeboren Ooievaars het niet zullen overleven. In en rond het ooievaarsstation De Lokkerij in De Wijk bij Meppel zijn 225 bebroede nesten met normaal twee jongen per nest. Dit jaar waren er er minder dan anderhalf jong per nest. Dat is te weinig om de soort in stand te kunnen houden.

Wacht kleurrijke Casarca een status of de illegaliteit?

Trouw, 14 mei 2013

Het is erop of eronder voor de achthonderd Casarca's in het Eemmeer. Zijn de eenden ontsnapte en verwilderde dieren óf wilde exemplaren afkomstig uit Zuidoost-Europa? In het eerste geval wacht de vogels een onzekere toekomst als 'exoot', in het andere geval krijgen zowel de vogels als het Eemmeer een extra beschermde status. Sinds een aantal jaren gebruikt en groepje Casarca's het Eemmeer om in de nazomer uit te ruien. Intussen zijn het er ruim achthonderd. Door de eenden

uit te rusten met zenders en halsringen willen men de trekbewegingen van de dieren in kaart brengen. Mogelijk komen de wilde Casarca's uit bijvoorbeeld Bulgarije of nog verder oostwaarts.

Langste oeverzwaluwenwand in Nederland

De Gooi- en Eemlander, 16 mei 2013

Bunschoten had jarenlang één van de grootste populaties Oeverzwaluwen van ons land. De afgelopen paar jaar zat daar de klad in door bezuinigingen in het onderhoud van de gemeente, maar het dorp is weer aan het terugkomen. Dank zij de IVN Natuurwerkgroep Bunschoten is een nieuwe broedwand – de Vebowand Bunschoten – langs de Rengerswetering aangelegd, betaalt met sponsorgelden: een betonnen kunstwand van 140 m lengte en met 1108 in het beton uitgespaarde nestgaten.

De Scholekster in Nederland vergrijst

NRC Next, 18 mei 2013

Elk jaar zijn er minder Scholeksters in Nederland. De vogels die nu nog langs de vloedlijn scharrelen, zijn intussen stokoud. Wetenschappers vrezen dat deze soort binnenkort in Nederland vrijwel uitgestorven is. Scholeksters zijn heel plaatsrouw. Ze verkassen niet als het voedsel in hun broedgebied vermindert. Ongeveer 30% van de wereldpopulatie van Scholeksters leeft in Nederland. In 1990 telde ons land ongeveer 250.000 overwinterende Scholeksters, vijftien jaar later was de stand gehalveerd. De soort gaat jaarlijks met vijf procent achteruit.

Noordse Sterns vliegen tweemaal de wereld rond

Trouw, 22 mei 2013

Noordse Sterns uit een kolonie in de Eemshaven hebben een nieuw record gevestigd op het onderdeel trekafstand. Zeven Noordse Sterns kregen in 2011 een minuscule loggertje met een chip aan hun poot. In 2012 werden de vogels teruggevangen. Uit de opgeslagen informatie over licht en donker, in combinatie met de tijd, konden de onderzoekers achterhalen waar de vogels het afgelopen jaar zijn geweest. De sterns sloegen bij Zuid-Afrika af in de richting van Australië om daar pas naar het zuiden af te buigen. Eén vogel vloog zelfs door naar Nieuw-Zeeland. Deze vloog daarna nog door richting Antarctica.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad van 23 mei en de Leeuwarder Courant van 25 mei 2013.

Voor het eerst in lange tijd minder sterke afname weidevogels

Trouw, 5 juni 2013

Het aantal weidevogels in Nederland gaat sinds de jaren negentig sterk achteruit, maar voor het eerst in lange tijd is er ook een sprankje hoop. De laatste vijf jaar gaat de achteruitgang minder hard en sommige soorten, zoals de Kievit en de Grutto, laten zelfs een lichte toename zien. De Tureluur en de Veldleeuwrik gaan niet meer zo hard achteruit. Dat blijkt uit de nieuwe Weidevogelbalans van Sovon en Landschapsbeheer Nederland.

Pootringen voor slechtvalkkuikens

Leeuwarder Courant, 6 juni 2013

Voor het eerst sinds mensenheugenis kropen in Friesland jonge Slechtvalken uit het ei. Het drielal werd maandag 4 juni geringd. Het nest zat op 40 m hoogte in een nestkast aan de elektriciteitscentrale van GDF Suez bij Noardburgum. De nestkast was er in 2007 opgehangen en de eerste jaren werd deze bevolkt door Torenvalken, en met succes. Vorig jaar kwam er voor het eerst een slechtvalkenpaartje. Van de drie eieren die het vrouwtjes legde, kwam er één uit. Dat kuiken was na drie dagen dood.

Ooievaarsstation bijna vleugellam

De Telegraaf, 10 juni 2013

In het dorpje Schiphorst, onder de rook van Meppel, ligt een ooievaarsstation dat bekend is in binnen- en buitenland. De Lokkerij wordt al meer dan dertig jaren gerund, maar het station dreigt door gebrek aan financiële middelen vleugellam te raken. Sponsoren haken af door de crisis. Een faillissement ligt op de loer.

Piersma: stel maaïen uit voor de Grutto's

Leeuwarder Courant, 13 juni 2013

Het kan een heel goed gruttojaar worden. Onder één voorwaarde: het maaïen moet twee weken worden uitgesteld. Dat is de boodschap van hoogleraar Theunis Piersma uit Gaast. Ondanks het koude en droge voorjaar zijn Grutto's toch massaal aan de leg geraakt. Ze zijn wel minstens twee weken later dan

De langste oeverwaluw-
wand in Nederland.
Foto: Wim Smeets.

normaal. Veel kuikens hebben nog twee weken nodig om vliegvlug te worden. Over hetzelfde onderwerp een artikel in het Haarlems Dagblad van 19 juni 2013.

Boomvalken in een bloemenmand

Eindhovens Dagblad, 7 juli 2013

Twee ervaren roofvogelbeschermers uit Zuid-oost-Brabant ontdekten twee jonge Boomvalken onder een denneboom. Ze waren met nest en al naar beneden gestort. De oplossing werd snel bedacht. Een hergebruikte bloemenmand werd stevig vastgezet in een naburige boom. De jongen werden omhoog getakeld en met wat nestmateriaal in het kunstnest geplaatst. De roofvogelbeschermers maakten zich zo snel mogelijk uit de voeten. Twee weken later kwamen zij er terug en zagen hoe zij door vier ogen werden aangestaard vanuit de bewuste boom. De twee jonge Boomvalken zaten als takkelingen daarin naast de bloemenmand.

Sterfte onder Lepelaars is raadsel

Leeuwarder Courant, 19 juni 2013

In het oostelijke Waddengebied gaan veel Lepelaars dood. Een oorzaak is moeilijk te vinden. Inmiddels staat de teller op 21. De gedachten gaan uit naar één of ander gif. De recent binnengekomen vogel zag er fraai uit met een kuif. Uiterlijk was er niets mee aan de hand. Het is de bedoeling om de maaginhoud van minstens vijf exemplaren op te sturen naar het Koninklijk Nederlands Instituut voor Zeeonderzoek (NIOZ) op Texel voor onderzoek. Ook op de andere eilanden worden dode Lepelaars gemeld. In 2011 broedden er 2300 paar Lepelaars in Nederland waarvan een ruime meerderheid op de Waddeneilanden.

Dominante duif is in de lucht niet de baas

NRC Handelsblad, 23 juli 2013

Duiven die rond de voederbak bovenaan de pikorde staan, zijn niet automatisch aanvoerders van de zwerm. Dat concluderen Britse en Hongaarse biofysici die tamme duiven op de grond en in de lucht bestudeerden. Dominante duiven waren groter en agressiever. De beste vluchtleiders hebben veel vliegervaring of kennis van de omgeving. Binnen dezelfde groep kunnen dus meer rangordes bestaan.

Turken laten verdachte Torenvalk weer vrij

Trouw, 27 juli 2013

Een Torenvalk die in een dorp in Centraal-Turkije werd gevonden met een verdachte ring om zijn poot die deed vermoeden dat het dier 'spioneerde' voor Israël, gaat vrijuit. Aan zijn poot zat een ring met het opschrift '24311 Tel Avunia Israël'. De autoriteiten concludeerden dat het om een ring ging om trekroutes van vogels in kaart te brengen.

Partij voor de Dieren tegen Spreeuw op het menu

Trouw, 7 augustus 2013

Restaurant De Pronckheer in Cothen heeft Spreeuw op het menu staan. Vogelbescherming en de Partij voor de Dieren proberen de vogel van het bord te weren. De Spreeuw staat niet op de Rode Lijst, hoewel het aantal Spreeuwen wel afneemt. Het restaurant betreft de Spreeuwen van een boer uit de buurt. Hij heeft een vergunning. De vraag is of het bevoorraden van het restaurant onder de regels valt.

Postduif is een goede ruiker

De Telegraaf, 24 augustus 2013

Postduiven dienen te worden getraind om hun hok terug te vinden, daarbij is de stand van de zon, het aardmagnetisme en de reuk van belang bij het navigeren. Een duif kan aan de stand van de zon het tijdstip van de dag ontleen en de richting. De invloed van het aardmagnetisme is onderzocht door magneten rondom de kop van een duif aan te brengen. Deze duiven raakten het spoor volledig bijster. De reuk speelt een belangrijke rol in een straal van driehonderd tot vijfhonderd kilometer rond het hok. Postduiven met grote neusdoppen zijn daardoor in het voordeel.

Zeldzame trek Wespndieven

De Telegraaf, 31 augustus 2013

Vogelliefhebbers konden zich in de laatste week van augustus vergapen aan een opmerkelijke trek van Wespndieven. De vogels werden voornamelijk gesignaleerd boven de Achterhoek en Limburg. In totaal werden maar liefst 471 Wespndieven geteld.